

Pedagogika zawodowego rozwoju człowieka Syntetycznie ujęta propozycja

Głos w dyskusji opieram na twierdzeniu prof. Bogdana Suchodolskiego, zamieszczonym w pracy: *Kim jest człowiek?* (1985, s. 26). Brzmi ono tak:

Człowiek jest istotą, która się **zmienia**, która się **rozwija**. Nie można mówić o naturze człowieka, sumując wszystkie o nim dane; mówić o niej można tylko, ukazując jego **rozwój**, **charakteryzując kolejne etapy**.

Od siebie dodaję, że **zmiana** i **rozwój** są wynikiem **życiowej aktywności człowieka**: fizycznej, psychicznej, społecznej. Oznacza to, że cały bieg życia ludzkiego (od poczęcia do jego kresu) można opisać przy pomocy trzech podstawowych pojęć: „aktywności”, „zmiany” i „rozwoju”.

W ujęciu skrótowym: aktywność plus zmiana równa się rozwój, a w zapisie symbolicznym: rozwój jest funkcją aktywności i zmiany – $R = f/A Z/$.

AKTYWNOŚĆ jest obiektywną właściwością istot żywych, a szczególnie człowieka twórczego.

ZMIANA jest obiektywną właściwością człowieka ujawniającą się w tym, że staje się on inny niż dotychczas, w całym biegu swojego życia.

ROZWÓJ jest obiektywną właściwością człowieka, ujawniającą się jako proces przechodzenia do stanów bardziej złożonych i pod pewnymi względami bardziej doskonałych.

Wyróżnione trzy podstawowe terminy, określające obiektywnie istniejące zjawiska naszego życia, odnoszę do ZAWODOWEGO ROZWOJU CZŁOWIEKA.

Rozpatrując problem z pedagogicznego punktu widzenia, wyróżniam następujące części **pedagogiki zawodowego rozwoju człowieka**:

1. PEDAGOGIKĘ ROZWOJU PROZAWODOWEGO:

- dzieci w wieku przedszkolnym;
- uczniów szkół podstawowych;
- uczniów gimnazjum (pełnosprawnych i niepełnosprawnych).

2. PEDAGOGIKĘ SZKOLNEGO ROZWOJU ZAWODOWEGO:

- uczniów zasadniczych szkół zawodowych;
- uczniów średnich szkół zawodowych;
- słuchaczy (uczniów) zawodowych szkół policealnych (pełnosprawnych i niepełnosprawnych).

3. PEDAGOGIKĘ ZAWODOWEGO ROZWOJU PRACUJĄCYCH:

- robotników;
- techników (średni personel zawodowy);
- magistrów i inżynierów (pełnosprawnych i niepełnosprawnych).

4. PEDAGOGIKĘ POZAWODOWEGO ROZWOJU:

- emerytów;
- rencistów;
- bezrobotnych (pełnosprawnych i niepełnosprawnych).

Pedagogika zawodowego rozwoju człowieka winna się zajmować:

- badaniami naukowymi;
- metodami stymulacji rozwoju;
- terapią pedagogiczną: prozawodowego, zawodowego i pozawodowego rozwoju dzieci, młodzieży, dorosłych pracujących, emerytów, rencistów oraz bezrobotnych (pełnosprawnych i niepełnosprawnych).

A więc:

- 1) warunkami, procesem, wynikami i prawidłowościami **orientacji prozawodowej** dzieci wieku przedszkolnego i młodszego wieku szkolnego;
- 2) warunkami, procesem, wynikami i prawidłowościami **doradztwa zawodowego** młodzieży i dorosłych;
- 3) warunkami, procesem, wynikami i prawidłowościami **szkolnego kształcenia zawodowego** młodzieży i dorosłych;
- 4) warunkami, procesem, wynikami i prawidłowościami zawodowej pracy dorosłych;
- 5) warunkami, procesem, przejawami i prawidłowościami prozawodowej aktywności seniorów.

Teoretyczną podstawą pedagogiki zawodowego rozwoju człowieka może być np. teoria T. Tomaszewskiego: **Człowiek w sytuacji** (*Psychologia*, pod red. T. Tomaszewskiego 1975, s. 17–36) oraz jej uszczegółowienie: Człowiek w sytuacji zawodowego rozwoju. T. Tomaszewski napisał, że termin „sytuacja” występuje „nie tylko w psychologii, ale także w innych naukach o człowieku”, „że pojęcie sytuacji wiąże się ściśle z pojęciem aktywności”.

Podstawową metodą badań naukowych pedagogiki zawodowego rozwoju człowieka może być np. **metoda biograficzna**, której założenia ogólne i opis przedstawił J. Pieter w pracy: *Biografia ogólna. Wstęp do nauki o życiu ludzkim*, Kraków 1946. W cytowanej pracy J. Pieter napisał m. in. tak: „Wszelkie metody naukowe zespala w jedną całość fakt, że umysł poznający, a więc umysł uczonego, pracuje w każdej dziedzinie według zawsze tych samych praw. Metoda naukowa jest synonimem drogi racjonalnej, zaś drogi rozumu są mimo różnic w przedmiotach badań, u wszystkich ludzi takie same” (s. 103). Zdaniem J. Pietera: „**Biograf** stara się poznać życie przez dotarcie do ukrytych struktur osobowości” (s. 135) – dodaje od siebie (jako uczeń prof. J. Pietera) – „**kształtującej się i rozwijającej osobowości zawodowej**”.

Proponuję więc, by prężni pedagodzy Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy wprowadzili do swojej działalności naukowo-dydaktycznej, wychowawczej i terapeutycznej PEDAGOGIKĘ ZAWODOWEGO ROZWOJU CZŁOWIEKA!